Sætter man forløbet af de sidste tre år ind i en sammenhængende vurdering af hele det årti, vi for ni måneder siden tog afsked med, får man et klart og spændende billede af, hvor forandrende og fornyende 70'erne blev for vor medlemsorganisation. De fleste hændelser blev inspireret og igangsat af os selv. Dels ud fra vore egne grundlæggende politiske holdninger til et intemt partidemokra- ti, der svarer bedst muligt til idealerne om medlemsindflydelse, om magt- spredning, om åbenhed og om udadvendthed. Men også ud fra en bevidsthed om, at formålet med medlemsorganisationen fortsat er at udforme vor politik, at oplyse om den og at gennemføre den - på alle niveauer i hele samfundet. Derfor kan partiets organisatoriske opbygning heller ikke behandles særskilt fra problemerne om partiets politiske målsætning. Der er en direkte sammenhæng mellem partiets politiske strategi og partiets organisationsform. Alt organisatorisk arbejde i partiet har et politisk sigte, og alt politisk arbejde har en organisatorisk indsats som sin forudsætning.

Socialdemokratiets politiske strategi har som sin forudsætning et stort og bredt masseparti. Det skal være stort, fordi det skal udtrykke befolkningens mening og vilje, og det skal være demokratisk, fordi det skal demokratisere samfundet. Den parlamentariske vej drejer sig ikke kun om at vinde valg, men drejer sig lige så meget om i det daglige at vinde befolkningen for vore ideer. Vi er pr idé ikke noget autoritært parti og søger selv at modvirke enhver tendens til at blive det i vort daglige virke.

Men det hører ogsa til at erkende, at i den organisatoriske omstillingsproces vi har været igennem i 70'erne, har vi også ladet os inspirere af de udfordringer og oplevelser, der mødte os gennem f.eks. Atomkampagnebevaegelsen, studenteroprøret og Vietnamdemonstrationerne, kvindebevægelsen, slumstormerne og miljøgrupperne. Men f.eks, også af de konsekvenser, der fulgte med kommunalreformen.

Jeg tror, vi i dag trygt kan vove den påstand, at ingen anden organisation herhjemme har gennemgået en så omfattende demokratisk omstilling og fornyelse som den, vi har arbejdet målbevidst med i det forgangne årti.

Der kom uden tvivl mere fart over denne udvikling af vor organisation og virksomhed, end man havde forestillet sig, da vi sendte os selv ud af 60'erne med målrettede kongresbeslutninger. Om demokratisering - for at engagere. Om politisering - for at vække den politiske fantasi. Om at effektivisere for at sætte styrke bag os som

kamporganisation.
Vi kom til at opleve et årti med politiske begivenheder i et omfang og med et indhold, der affædte enorme krav til organisationen - til partiets rod- net, medlemmerne og deres tillidsrepræsentanter. Som det politiske livs kraftcenter blev vi sat på mange og hårde prøver. Og tilsvarende den enkeltes vilje til at ofre sig for partiet - politisk og organisatorisk, arbejds- mæssigt som økonomisk. Det har krævet et fantastisk slid og mod. Og til at tænke utraditionelle tanker og gøre dristige dispositioner.
Demokratiet lever af kritik. Men vi kan som mennesker ikke overleve uden ros Og jeg finder dette sted passende til at rose - at takke alle aktive i Socialdemokratiet, der har gjort 70'eme med, for at vi i fællesskab har overkommet det hele. Og for den positive status partiet kan notere, når vi trækker tabene fra gevinsterne - nederlagene fra sejrene. Og dette gunstige slutresultat som udgangspunkt for vor indtræden i 80'erne bør vi her pa kongressen ikke overse eller undlade at påpege overfor hinanden, selvom nogle måske er lidt forpustede.
Det blev til 5 folketingsvalg pa 10 år med deraf følgende 7 ministerier, hvoraf Anker har ledet de 5. Til 3 kommunale valg. 3 folkeafstemninger - to om valgretsalderen og en om EF. Og et Europaparlamentsvalg.
Vi har måttet notere bade nederlag og sejre - endog store og ubehagelige nederlag. Men glædeligvis forlod vi 70'erne med et folketingsvalg i efteråret 1979, som gav os den parlamentariske styrke tilbage, vi havde ved begyndelsen af 70'erne.
Man kan vist med rette sige, at 1969-partikongressens beslutninger om overgang til den sideordnede opstilling ved folketingsvalg, amtsorganisationernes ret til at opstille suppleringskandidater, om overførsel af ansvaret for kandidatemes valgkamp til amteme, om den etårige valgperiode for folketingskandidater og kravet om urafstemninger blandt medlemmerne, når flere kandidatforslag forekommer fik en særdeles flyvende start ved 70'ernes hyppige folketingsvalg.
Men det var nye bestemmelser, som bestod deres prøve.
Aldrig tidligere har medlemmer været sa optaget af, hvem der skulle være deres kandidat eller taget så aktivt del i afstemningerne herom. Det kan mange kredsorganisationer tale med om. Det har også sat præg på folketingsgruppens gennemsnitsalder - den er blevet yngre. Og flere kvinder er blevet opstillet og valgt. Det var altsammen en del af sigtet med kongresbeslutningeme.
Ogsa kommunalpolitisk betød det seneste valg i 1978 en fremgang for

Socialdemokraitet, der bragte os tæt pa den gode position, vi startede årtiet med. Ja, vi besætter endda flere borgmesterposter i dag end efter 1970-valget.
Pa det kommunale område blev der også stillet store krav til os af 1969- kongressen om at indarbejde og lære at leve med vidtrækkende organisatoriske reformer, der var en nødvendighed i kommunalreformens kølvand. Amtsorganisationer med store repræsentantskaber bl.a. til - ved medvirken fra kredse og foreninger at opstille amtsrådskandidater, udarbejde politiske programmer for arbejdet i amtsrådene, til at føre amtsrådsvalgkamp og til at følge amtsrådsgruppens indsats: Tage del i og ansvar for en række vigtige beslutninger. Samme udvidede medlemsdemokratiske pligter og rettigheder
blev pålagt foreningeme og fællesvirksomhedeme i forhold til kommunalbestyrelseme.
Selvom det mange steder lokalt har kostet og stadig koster kamp at føre medlemsdemokratiet helt derud, kongresbeslutningerne vil det, så er det ganske givet, disse reformer har bidraget stærkt. til at skabe større interesse og engagement blandt medlemmerne. Og også vore kommunalpolitikere har erfaret, at vore medlemmer er stærkere optaget af lokalpolitikken end tidligere. Et medlemskab af Socialdemokratiet er blevet mere politisk - mere meningsfyldt. En vigtig forudsætning for, at vi også kan hverve nye medlemmer.
Det forstærkede medlemsdemokrati giver naturligvis ogsa flere muligheder for uoverensstemmelser og sammenstød. Og til tider også lokale ubehagelige åbne konflikter. Det er, hvad vi oplever. Afvigende opfattelser kan ikke undgås i et stort og medlemsaktivt parti som vort. Kun åbenhed, debat - og respekt for, at politik både handler om viden og standpunkter, men også om følelser, kan bære et politisk fællesskab igennem i dag.
For socialdemokrater er en ægte erkendelse heraf vigtig for virket i det lokale miljø. Fordi amteme og kommunerne står borgeme nærmest. Fordi det er der, vi først og fremmest repræssenterer begrebet samfundet - det offentlige - over for borgeme. Et afgørende forhold, når vi skal finde nye veje til at genopbygge partiorganisationemes svækkede forankring blandt vore vælgere.
Megen af den mistro og kritik, der retter sig mod samfundet - det parlamentariske system, politik og politikerne samt deres organisationer - rammer i højere grad Socialdemokratiet end andre partier. Fordi vi er det store og dominerende parti.

Partiet, der bevidst søger ansvarspositioner overalt i samfundslivet.
Socialdemokratiet er næsten automatisk skydeskiven, når

skuffelse eller vrede opstår, fordi forventninger ikke opfyldes. Hertil kan så lægges, at vi er et samfundskritisk og reformistisk parti, der selv har ønsker og krav til forandringer og dem formulerer vi, uafhægigt af, om der her og nu er politisk flertal til at gennemføre dem. Det kan derfor ofte være svært at forene medlemmemes ønsker og forventninger med de manglende politiske muligheder for at opfylde deres forventninger. Der er i vor situation en indbygget, en uundgåelig konflikt. Derfor opstår de situationer, hvor socialdemokrater kritiserer andre socialdemokrater.
Men vi må leve med denne konflikt - og lære at forvalte den bedre.
Derfor er det også så vigtigt, at vi eksperimenterer os frem til nye og tidssvarende former for samarbejdet mellem medlemmer og de valgte tillidsfolk. En samarbejdsform som bedst muligt kan opfange og kanalisere, en debat der bade indebærer ønsker og forslag, men også kritik. Vi kan ikke leve pa kritikløst fodslag. Vi må leve med modsætningerne og drage positiv nytte af kritikken og debatten.
De fømævnte mange valg og folkeafstemninger gennem 70'erne har ogsa noget med parti-økonomi at gøre. Det har været dyrt. Centralt har vi i disse 10 år ialt måttet skaffe ca. 31 millioner kroner til at finansiere disse begivenheder. Heraf de sidste tre år 16,5 millioner kroner. Jeg skønner, at der lokalt i de 10 år er ofret ca. 25 millioner kroner. Det er en økonomisk indsats, som vore medlemmers kontingent ikke har kunnet bære, og som derfor alene har været mulig at klare, fordi - ikke mindst - fagbevægelsen, men ogsa kooperationen er trådt til og har dækket disse udgifter gennem særlige valgtilskud. Det er en støtte vi - og også vore tilskudsydere - altid åbent har erkendt og lagt tal frem for. Og som vi i den udsendte beretning iøvrigt for første gang viser, hvordan vi har brugt. Og vi synes faktisk, at andre partier skulle gøre det samme.
Til jer - vore partivenner i LO, i fagforbundene, i fagforeningerne og i Fællesorganisationer ude i landet samt indenfor Kooperationen vil jeg gerne rette en varm tak for den betydelige og uvurderlige hjælp I her, men også i vort daglige arbejde yder. Vi søger selv genem vort pristalsregulerede medlemskontingent, gennem ihærdig agitation for at blive flere medlemmer, gennem stadig indsats for større bidrag og flere bidragydere til Kampfonden at holde orden i partiøkonomien - at sætte tæring efter næring. Og det er også lykkedes, hvad regnskaberne og status

over vore beholdninger her ved sidste årsskifte viser.
Jeg føler mig fortsat skuffet over, at de partier i Folketinget, der bekender sig til det repræsentative, parlamentariske demokrati fortsat tør lade partiernes egen økonomiske formåen afgøre partiernes position og styrke som demokratiets instrument overfor vælgeme. At de som demokratiske partier ikke indser, at partiorganisationernes svækkede forankring blandt vælgeme kan indebære en fare. Det har man forlængst indset i næsten alle andre europæeiske lande, og som forholdsregel heroverfor indført offentlig støtte fra stat og kommuner til de politiske partier bl.a. som betaling for at udføre praktiske demokratiske funktioner som valg og folkeafstemninger.
Med udgangspunkt i nogle af de bemærkninger jeg gjorde om valgene gennem 70'erne og de organisatoriske reformer, vi selv knyttede hertil, finder jeg det nærliggende at vende mig til ligestillingsproblematikken - det kvindepolitiske. Vi gik fra en kongres i 1969 med en beslutning om at "tage kvindeudvalgene" ud af lovene, men samtidig med en beslutning om at Socialdemokratiet har en særlig forpligtelse til overalt i samfundslivet og indenfor partiet at virke aktivt for kønnenes ligestilling. Og at det er en pligt for alle partiets led at være med hertil.
Jeg synes, der er gjort meget - og først og fremmest af vore kvindelige partikammerater selv. Vi ser i dag, at der overalt opstår grupper og ud- valg, initiativer og aktioner, som socialdemokratiske kvinder står bag.
Og uden nogen formaliseret og standardiserende struktur - og uden cen- traliseret ledelse. Dette er godt og opmuntrende at kunne konstatere. Mange andre og gode resultater er også opnået. Det var også vore kvindelige partifæller der pa sidste kongres fik et særligt ligestillingsafsnit ind i vort nye principprogram. Og sidst har vi set en markant indsats under FN's kvindekonference i sommer.
Det er også et positivt resultat, at vi i dag har 16 kvindelige folketings- medlemmer mod 10 i 1971. At vi ved 1979-valget havde 18 kvindelige kandidater ud af 104 kandidater. At vi i 1978 ved de kommunale valg havde 940 kvindelige kandidater imod 786 i 1970 og fik valgt 351 kvinder imod kun 214 kvinder i 1970.
Vi ved også, at et flertal af vore vælgere er kvinder- Det kræver noget at fastholde det.
Det siger også noget om, hvilke fremskridt vi har gjort, at der på denne kongres er ca. 20% kvinder blandt de delegerede mod kun ca. 14% i 1977.

Det er skrevet om os forud for denne kongres, at vort aktivitetsniveau lokalt er bankospil og juletræsfester. Det er selvsagt ubehageligt at læse. Men værre var det, hvis det var rigtigt. Men det er det ikke. Tværtimod er den målbevidste politisering af partiorganisationen gennem 70'erne lykkedes ganske langt.

Det var i 70'erne, vi havde de største politiske medlemsdebatkampagner i partiets historie bl.a. ved jubilæet i 1971. Debatten om et bedre samfund med udgangspunkt i bogen: "I stedet for klassesamfundet" og dels omkring partiets tredie principprogram, som blev vedtaget på kongressen i 1977.

Det var i '70'eme, vi startede med at udsende centralt udarbejdede politiske debatoplæg - og her har opnået stor medlemsinteresse. Og det blev til mange debatoplæg - pa tidligere årsmøder og kongresser har vi hørt nogle, der synes, det var for mange. Det blev til 20 ialt pa 10 år: - om Erhverv og samfund, Retsreform, Forsvarsreform, Vort land og vore byer, Narkoproblemet, forfatningen til debat, Forskningspolitik - og mange andre. Og i den forløbne tre års periode om Idræt og samfundet, om Lokaliseringspolitik, om børnepolitik, om sundhedspolitik, om ældrepolitik. Og i løbet af en måned et nyt debatoplæg om teknologi og samfundsudvikling.

Det var i 1975, at vi i partiet besluttede og opnåede LO's tilslutning og medvirken til en fælles central indsats for at genoplive 1. majdagens traditioner. Og det lykkedes. Gode resultater er nået. Således var der i 1979 132 forskellige 1. maj-arrangementer fordelt pa 89 kommuner. I 1980 nåede vi op pa 197 arrangementer fordelt pa 131 kommuner. Over 2/3 af vore folketingsmedlemmer og ikke-valgte kandidater var ude som 1.maj-talere.

Det var ogsa i 1970, at Arbejderbevægelsens Solidaritetsfond startede op - iøvrigt pa initiativ af en af vore kredsorganisationer, Køge kredsen.

Fondens indsats har været stor og omfattende - mange penge er samlet ind - dog langt fra nok. Alligevel så mange, at mange projekter og frihedsbevægelser har kunnet modtage mærkbar støtte fra os.

Og i dag støttes fondsbestyrelsens arbejde af et net af aktive kontaktfolk i hver kreds landet over - også for at engagere flere lokale partikammerater i det internationale arbejde. At vi i 1979 lykkedes med at fa ansat en længe tiltrængt international sekretær skulle også gerne blive et aktiv til en styrkelse af Solidaritetsfondens arbejde. Sommerstævneaktiviteterne hører også med i billedet af det politiske

aktivitetsniveau. I 1971 satte vi fra centralt hold bevidst ind overfor den pause i medlemsaktiviteterne, som efterhånden var blevet almindeligt for alle foreninger og kredse i månederne maj-September. I år gennemførte vi partikontoret og amtsorganisationerne i samarbejde 12 eftermiddags-sommer-stævner i det fri omfattende samtlige amter med ialt ca. 10.000 deltagere og 10 formiddagsarrangementer, som en slags amts-for-kongresser med ialt 2000 deltagere.

Socialdemokratiet har gennem 70'erne gjort store kulturpolitiske fremstød og skabte store resultater. Ikke mindst vor tidligere partisekretær Niels Matthiasens navn er knyttet hertil. Resultaterne af denne indsats mærkes ogsa på holdningen til os blandt kulturarbejderne og har dannet grundlaget for en lang række nære kontakter, møder og konferencer med disse grupper - og, tror jeg, til gensidig inspiration og gavn. Der er også her fulgt op organisatorisk. Blandt andet sommer- og 1.maj-revyeme for et par ar siden - huskes sikkert - med egne og nye tekster og socialdemokratiske aktører.

Også vore kunstneriske maj-plakater udført af kunstnere som Lis Eva Klausbøll, lb Spang Olsen og dette års Knud Erik FFærgemand, Halfdan Rasmussen, som skrev os en ny l.maj-sang i 1976. "ny politik"s stafetroman "år 2000 og 60" i midten af 70’erne.

Derfor sidder der også på gæsterækkeme på denne kongres en række kunstnere, som er indbudt, fordi vi betragter dem som nære medarbejdere i vort daglige virke. Og så synes jeg nok, at partiets kulturudvalg har sat et flot punktum for sit arbejde for denne kongresperiode med den nye KULTURHÅNDBOG.

Selvom det er økonomisk krisetid, behøver vores tilværelse ikke blive mindre værdifuld eller indholdsrig. Det er tankegangen bag kulturhåndbogen. Bogen skal være et redskab for socialdemokrater - der vil gå mere aktivt ind i kulturarbejdet. Bogen peger på partiets mål inden for oplysning, skole-, kunst- og fritidslivet. Og den beskriver, helt praktisk, hvordan en partiforening eller en gruppe aktive kan gribe kulturarbejdet an. "Fremad" må også nævnes. Dels for at udtrykke glæde over, at dette for arbejderbevægelsen så betydningsfulde kulturpolitiske instrument stadig lever.

Og dels for at sige fagbevægelsen tak herfor. Det var oprindeligt et parti- forlag. Men vor økonomiske evne til at føre ’’Fremad" gennem forskellige kriser strakte ikke til. Vi

bidrog selv, så godt vi kunne - også til det nye forlag, der i dag eksisterer, men det var ikke nok. Og det er også et billede af arbejderbevægelsen som kulturbevægelse, at netop op til denne kongres, at forlaget præsenterer to nye udgivelser, bogen til Niels Matthiasen ”Kultur i en krisetid", redigeret af Lasse Budtz og "Stedserød" en samling af Oskar Hansens store produktion redigeret af vor tidligere organisationssekretær, Søren Hansen.

Socialdemokraternes daglige oplysnings- og agitationsindsats på arbejdspladseme og indenfor de faglige organisationer hører også med i hverdagens lokale og centrale politiske aktiviteter. I 1973 indarbejdedes det faglige sekretariat i partikontorets struktur og virksomhed. I dag har vi centralt registreret 3.513 arbejdsplads-kontaktfolk, der dækker ialt 2.400 arbejds- pladser, og hvis opgave det også er at sprede oplysnings- og informations- materiale, løbesedler, pjecer, Folketingsgruppens Nyhedsbrev - og det aller sidste nye - bladet SOCIALDEMOKRATER PÅ JOBBET - som vi startede med i foråret 1979.

I disse måneder sidder vi et lille udvalg nedsat af LO’s forretningsudvalg og drøfter en effektivisering og udvidelse af hele dette vigtige arbejde - med det sigte at sikre, at den størst mulige del af de faglige organisationer er socialdemokratisk ledet og for at modvirke den afpolitisering, der har bredt sig blandt mange af fagbevægelsens medlemmer - ofte til glæde og gavn for vore politiske modstandere.

De politiske begivenheder og det organisatoriske udviklingsarbejde, jeg her har trukket frem og søgt at sætte i perspektiv og vise resultater af, forklarer også, hvorfor vi i hovedbestyrelsen i disse 3 år så stærkt har opprioriteret informationsvirksomheden, uddannelsesvirksomheden og partikontorets medvirken ude i marken gennem rejsesekretærordninger. Det fremgår af den skriftlige beretning om virksomheden og af regnskaberne.

Nar alt dette er sagt, så skal det ogsa siges, at ikke alt vi har taget initiativ til, har sat i gang - det gælder i foreninger, som kredse og amter og også den centrale virksomhed - har givet de resultater, vi kunne ønske. Medlemssituationen f.eks. har jo heller ikke i denne kongresperiode artet sig, som vi alle jo gerne ville. De indbetalte kontingenter omsat i medlemstal står at læse i beretningen. Men I, fra foreningerne landet over, ved jo meget mere om de problemer, der knytter sig hertil. Hvad det betyder, hvis medlemskontakten ikke er i orden, hvis kontingentopkrævningen ikke passes, hvis man ikke kontinuerligt går ud og agiterer, hvis vi ikke melder

medlemmemes flyt- ning til hinanden. Ja, så falder medlemstallet.
Der er mange andre faktorer, der kan forklare, hvorfor partiernes medlemstal i de sidste 20-30 år konstant har været vigende, men de førnævnte årsager, dem har vi ansvar for. At der gøres meget ihærdigt og godt arbejde i mange af vore foreninger er imidlertid også ubestrideligt. At vi tegner omkring 20.000 nye medlemmer om året, dokumenterer det. Men det er altså for lidt til at dække afgangen. 1979 gav dog et glædeligt overskud - en fremgang pa ca. 3000.
Det er værd at fremhæve - også fordi det viser sig, at ca. 35% af vore foreninger har bidraget hertil - har haft fremgang. Og der er mange bemærkelsesværdige resultater imellem - f.eks.
Albertslund, der fik et medlemstal for 1979 pa 258 - en fremgang pa 63 ca. 30%

Møn	260	medlemmer - en fremgang pa	31	ca.	13%
Holbæk	445	medlemmer - en fremgang pa	50	ca.	12%
Møgeltønder	55	medlemmer - en fremgang pa	15	ca.	38%
Hirtshals	120	medlemmer - en fremgang pa	26	ca.	27%
Kolding	1016	medlemmer - en fremgang pa	75	ca.	7%
Galten	173	medlemmer - en fremgang pa	29	ca.	21%

Kunne vi få alle vore foreninger ind i en sådan udvikling - og det skulle jo være muligt, når nogen kan - ja, så skulle det være let at se, at det vil være muligt til næste kongres at præstere et betydeligt større medlemstal.
Og det må være vort mål og vor vilje.
Måske er der også andet på vej, end at vælgerne - som vi så det ved folketingsvalget i 1979 - er ved at vende tilbage til de såkaldte gamle partier efter opbruddet i 1973.
Fra dem, der forestår en stor vælgerundersægelse, som udfæres ved Århus Universitet forlyder det, at den registrerer tydelige overvejelser hos især mange unge, men også hos andre vælgergrupper om at anskaffe sig et partimedlemskort.
Mange andre sider og problemer af vort organisationsarbejde kunne have været trukket frem. Det kan og vil sikkert komme i debatten. Og debatten slutter jo iøvrigt heller ikke med kongressens behandling af de organisatoriske anliggender.
Tværtimod har forretningsudvalget fornylig besluttet, at der skal sættes en bred medlemsdebat igang indtil næste kongres pa grundlag af et debatoplæg til årsmødet 1982 om partiorganisationen struktur og opgaver pa længere sigt.
Lad mig slutte med en tak til alle vore tillidsfolk og aktive kammerater ude i landet, på

partikontoret, pa Christiansborg, og i det kommunale arbejde, på arbejdspladserne, i de faglige organisationer og arbejderbevægelsens øvrige organisationer for en god indsats, for moralsk og økonomisk støtte og godt samarbejde i de tre år, der er gået. Tiden, der kommer, har brug for, at Socialdemokratiet styrkes. Det er vort fælles ansvar og opgave.